

**Saurion päiväkodin,
Soppeenmäen ja Siltatien
esiopetuksen suunnitelma
lasten suojaamiseksi
väkivallalta, kiusaamiselta ja
häirinnältä**

1.8.2023

Hyvinvointi ja turvallisuus Ylöjärven varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Varhaiskasvatuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnustetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Tavoitteena, että lapset oppivat työskentelemään yhdessä ja he saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua.

Yhteisöjen rakenteiden ja käytäntöjen tulee edistää hyvinvointia ja turvallisuutta

Perusopetuslaki ja perusopetuksen valtakunnallinen opetussuunnitelma edellyttävät, että kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kiusaamistilanteisiin puuttumiseksi laaditaan **yksikkökohtainen** suunnitelma.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatuslaki edellyttävät, että kiusaaminen tunnustetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti.

Esi- ja perusopetus

Arvoperusta Opetussuunnitelmien perusteissa lähtökohtana on lapsen ja nuoren edun ensisijaisuus, elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Jokainen lapsi ja nuori on ainutlaatuinen ja arvokas sellaisena kuin hän on. Opetuksen ja kasvatuksen tulee tukea lasta ja nuorta kasvamaan ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Sivistyksen kuuluu taito käsitellä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja rohkeasti. Arvoperusta tulee näkyä eri yksiköiden toimintakulttuurissa.

Muutokset, jotka tulivat 1.8.22 voimaan, ovat lyhyesti (OPH)

- Lapsen edun ensisijaisuus. Lapsen edun ensisijaisuus on jatkossa huomioitava esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.
- Lasten ohjaaminen yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata, syrjitä tai aiheuteta vaaraa. Lisätty myös tarkennus aikuisen läsnäolosta ja ohjauksesta turvallisuuden varmistamiseksi.
- Opettajan, päiväkodin johtajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus. Heillä on jatkossa velvollisuus ilmoittaa huoltajalle tai muulle edustajalle epäilystä kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta esiopetuksessa tai matkalla esiopetukseen. Ilmoitusvelvollisuus koskee kohteena ollutta ja epäiltyä lasta

Saurion päiväkodin, Soppeenmäen ja Siltatien esiopetuksen suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Hyvinvointi ja turvallisuus Ylöjärven varhaiskasvatuksessa

1. Mitä kiusaamisella tarkoitetaan
Kiusaamisen muodot: verbaalinen, fyysinen ja psyykkinen. Miten nämä näkyvät arjessa.

Henkilöstön yhteinen näkemys kiusaamisesta:

Kiusaaminen on toistuvaa ja siinä kiusaajan ja kiusatun roolit ovat epätasa-arvoiset. Kiusaaminen on tietoista toimintaa ja sillä on vahingoittamisen tarkoitus. Kiusaajia voi olla yksi tai useampi. Kiusaamisen vuoksi lapsi tuntee itsensä muita huonommaksi, uhatuksi tai torjutuksi. Jos lapsi kokee itsensä kiusatuksi, siihen on puututtava. Kiusaaminen voi olla suoraa tai epäsuoraa käyttäytymistä; sanoja, tekoja, juoruilua yms. Kiusaamiseen puuttumattomuus on myös kiusaamista.

Henkistä kiusaamista voi olla esimerkiksi; kiristäminen, uhkailu, ilveily, lällättely, rumasti puhuminen ja vastaaminen, puhumattomuus, ulkopuolelle jättäminen, määrääminen ja pomottaminen, toisen heikkouksien hyväksi käyttäminen.

Fyysistä kiusaamista on esimerkiksi; toisen satuttaminen (töniminen, nipistäminen, lyöminen, raapiminen, pureminen), leikkien rikkominen ja häiritseminen, ahdistelu (jokaisen oman henkilökohtaisen tilan rikkominen). Häirintä voi olla toisten tahallista ärsyttämistä, toisten leikkeihin ja/tai toimintaan puuttumista.

Mitä tarkoittaa lapsen edun ensisijaisuus?

Miten lapsia ohjataan ottamaan vastuuta ryhmän ”hyvästä hengestä”?

Miten huoltajalle ilmoitetaan kiusaamis-, ym tilanteesta?

Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata, syrjitä tai aiheuteta vaaraa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja.

2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän käsitteiden käsittely henkilöstön, esioppilaiden ja varhaiskasvatuksen lasten kanssa.

Lasten kanssa on tärkeää keskustella erityisesti kiusaamisen käsitteestä. Lapset saattavat helposti puhua kiusaamisesta, vaikka kyseessä on aivan jokin muu tilanne. Esimerkiksi leikin sääntöjen sopimisessa saattaa tulla kiistaa, jonka toinen osapuoli kokee ja nimeää kiusaamiseksi, vaikkei se sitä ole. Aikuiset sanoittavat ristiriitatilanteissa lapsille, mistä asiasta on milloinkin kyse. Tunteiden nimeäminen ja sanoittaminen ovat myös erityisen tärkeää. Vaikka lapsi on kokenut tilanteessa mielipahaa, ei kyse välttämättä ole kiusaamisesta. Jokaisella lapsella on oikeus ja myös vastuu ilmaista, milloin leikki muuttuu omasta mielestä epämiellyttäväksi itselle.

3. Yleistä kiusaamisen ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta.
Kiusaamisen ehkäisy tulisi nähdä osana arjen laadukasta pedagogiikkaa. Kiusaaminen ehkäisy perustuu henkilöstön omien asenteiden tarkistamiseen, omaan suhtautumiseen jokaiseen lapseen, lapsiryhmään ja työyhteisöön.

Kiusaamista ehkäiseviä toimenpiteitä, toimintaohjeet kiusaamistilanteiden puuttumiseen, tukitoimet ja toimenpiteet teon tekijän, että sen kohteena olevan osalta.

Kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen varhaisessa vaiheessa puuttuminen liittyvät lasten kohdalla sekä kasvattajiin että vanhempiin. Meidän kaikkien tulee vastuullisesti toimia, mikäli yksikössämme esiintyy kiusaamista. Olemme alle listanneet ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Lapset

- Sopimukset ja säännöt tehdään pääsääntöisesti yhdessä.
- Kiusaamisesta ja lasten oikeuksista puhutaan yhdessä lasten kanssa niin, että lapsi ymmärtää esimerkiksi oman oikeuden koskemattomuuteen.
- Ristiriitatilanteet selvitetään huolellisesti.
- Kaikki pääsevät leikkiin mukaan, tullaan kaikkien kanssa toimeen.
- Muistetaan kunnioitus ja hyvät käytöstavat.
- Toimitaan pienryhmissä, jotta toimintaympäristö on rauhallisempi ja ryhmän havainnointi helpottuu.

Kasvattajat

- Aikuisten asenne - tärkeää on ehkäisevän työn merkityksen tiedostaminen sekä johdonmukainen toiminta.
- Aikuisen aktiivinen läsnäolo ja leikeissä mukana olo.
- Ohjaaminen, ennakointi ja havainnointi.
- Luottamuksellisen ilmapiirin luominen ryhmään niin, että lapsi uskaltaa kertoa kiusaamisesta.
- Hyvä ryhmän tuntemus.
- Riskiryhmään kuuluvien lasten seuranta.
- Jo tapahtuneen kiusaamistilanteen jälkiseuranta, kiusaamistilanteiden dokumentointi.
- Lasten tasavertainen kohtelu.
- Asioiden loppuun vieminen.
- Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman päivitys.
- Kasvatuskumppanuus.
- Tarvittaessa kootaan oppilashuollollinen ryhmä tilannetta ratkaisemaan.
- Sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen opettaminen pitkäjänteisesti ja ajan kanssa.
- Positiivinen malli
- Ei leimata tiettyyn rooliin vaan kaikilla on mahdollisuus.
- Aikuisen oman toiminnan kriittinen arviointi.

Vanhemmat

- Keskustellaan päiväkodin toimintamallista - yhteinen linja kodilla ja päiväkodilla.
- Avoin ja luottamuksellinen yhteistyö
- Vasu-keskustelut

- Syntymäpäiväkutsujen toimittaminen tekstiviestein tai muuta sähköistä kanavaa käyttäen.
- Perheiden tapoihin ja arvoihin tutustuminen.

4. Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Toimenpiteet ja puuttumisen keinot:

Kiusaamista ehkäistään suunnittelemalla lapsihavaintojen pohjalta ryhmän toimintaa, luomalla turvallinen ilmapiiri ryhmään sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja. Turvallisessa yhteisössä kiusaamista, väkivaltaa tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan aina. Tavat ja keinot ehkäistä kiusaamista valitaan aina kunkin lapsiryhmän tarpeen mukaisesti. Jossain ryhmässä voidaan tarvita toisenlaisia keinoja kuin toisessa riippuen lasten sosiaalisista taidoista ja ryhmän dynamiikasta sekä yksittäisten lasten tarpeista. Kiusaamisen ehkäisyn keinot riippuvat myös ryhmän lasten ja aikuisten välisistä vuorovaikutussuhteista. Kiusaamisen ehkäisyn näemme osana arjen pedagogiikkaa, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan.

Luomme säännöt ja sopimukset yhdessä lasten kanssa. Keskustelemme ja luomme yhteisen ymmärryksen mitä säännöt tarkoittavat. Kuulluksi tuleminen, osallistaminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta ja vaikuttavat myönteisesti toimintakulttuuriin. Toimenpiteiden tavoitteena on opettaa muita kiusaavalle lapselle myönteisiä tapoja toimia sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Ehkäisyn kannalta tärkeää on tunnistaa ja havaita ne tilanteet, joissa lapselle on kehittynyt vääränlaisia toimintatapoja tai hänen vuorovaikutuksensa muiden kanssa ei ole kaveruutta tukevaa. Aikuisen tehtävä on ohjata ja opettaa lapselle sellaisia toimintatapoja, että jokainen lapsi saa kokemuksia myönteisestä vuorovaikutuksesta ja kokee tulevansa hyväksytyksi ryhmässä.

Puuttuminen lapsen käyttäytyessä aggressiivisesti:

- Pysäytä, siirry lapsen kanssa rauhoittumaan muualle.
- Seurausten tulee olla reiluja ja helposti ymmärrettäviä. Menetelminä käytämme näissä tilanteissa mm. keskustellaan tilanteesta rauhallisesti, liikennevalot/ kuvallinen ohjaus, anteeksipyyntö, Mini Verso-menetelmä soveltavin osin, aikuisen lähiohjaus sisällä/ulkona.
- Asetu lapsen asemaan, vaikka hän olisi toiminut väärin.
- Selvitä tunteen ja toiminnan välinen ero.
- Auta lasta korjaamaan väärin tehty asia, ymmärtämään ja hyvittämään se.

5. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Ehkäisevät toimenpiteet ja puuttumisen keinot:

Kiusaamisen ohella varhaiskasvatuksessa saattaa esiintyä myös häirintää. Häirinnän kokemus vaihtelee eri lasten välillä. Toinen kokee mm. ikävän ilmeen/katseen ja toinen liian lähellä istumisen häirinnäksi. Kasvatamme lapsia tunnekasvatuksen keinoin tunnistamaan toisen lapsen tunteita ja suhteuttamaan oman käyttöksensä niin, ettei toiselle lapselle tule paha mieli.

Varhaislapsuuden aikana lapsen kehonkuva rakentuu ja lapsi oppii kehoon liittyviä taitoja. Oman ja toisten kehon kunnioittaminen on keskeinen opittava taito. Tavoitteena on lapsen myönteinen suhtautuminen

omaa kehoaan ja tunteitaan kohtaan. Nämä ovat tärkeitä taitoja myöhempää elämää varten. Kehotunne- ja turvataitokasvatus luovat edellytyksiä maailmalle, jossa lapset kasvavat tasapainoisiksi aikuisiksi ja jossa seksuaalista häirintää, väkivaltaa ja kiusaamista on helpompi torjua. Päiväkodissamme opettelemme lasten iänmukaisesti kehoon ja kosketukseen liittyvät lapsen oikeudet, hyvät tavat ja tärkeät säännöt.

6. Yhteistyö veon, koulukuraattorin ja muiden tahojen kanssa

Teemme erityisopettajan kanssa yhteistyötä tiiviisti ja säännöllisesti. Erityisopettaja käy havainnoimassa lapsia ja keskustelee henkilökunnan kanssa tuen järjestämisestä ja toteuttaa myös itse tuen muotoja mm. pienryhmät, arvioinnit jne. Erityisopettaja osallistuu tukea tarvitsevien lasten moniammatillisiin palavereihin puheenjohtajana ja tarvittaessa vasu- ja leopskeskusteluihin.

Soppeenmäen ja Siltatien esiopetuksessa tehdään myös yhteistyötä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Koulukuraattori, koulupsykologi ja terveydenhoitaja voivat käydä lapsiryhmässä havainnoimassa ja heitä voi konsultoida matalalla kynnyksellä. Yhteistyöpyynnöt välittyvät oppilashuollon henkilöstölle pääsääntöisesti erityisopettajan kautta.

7. Yhteistyö huoltajien kanssa

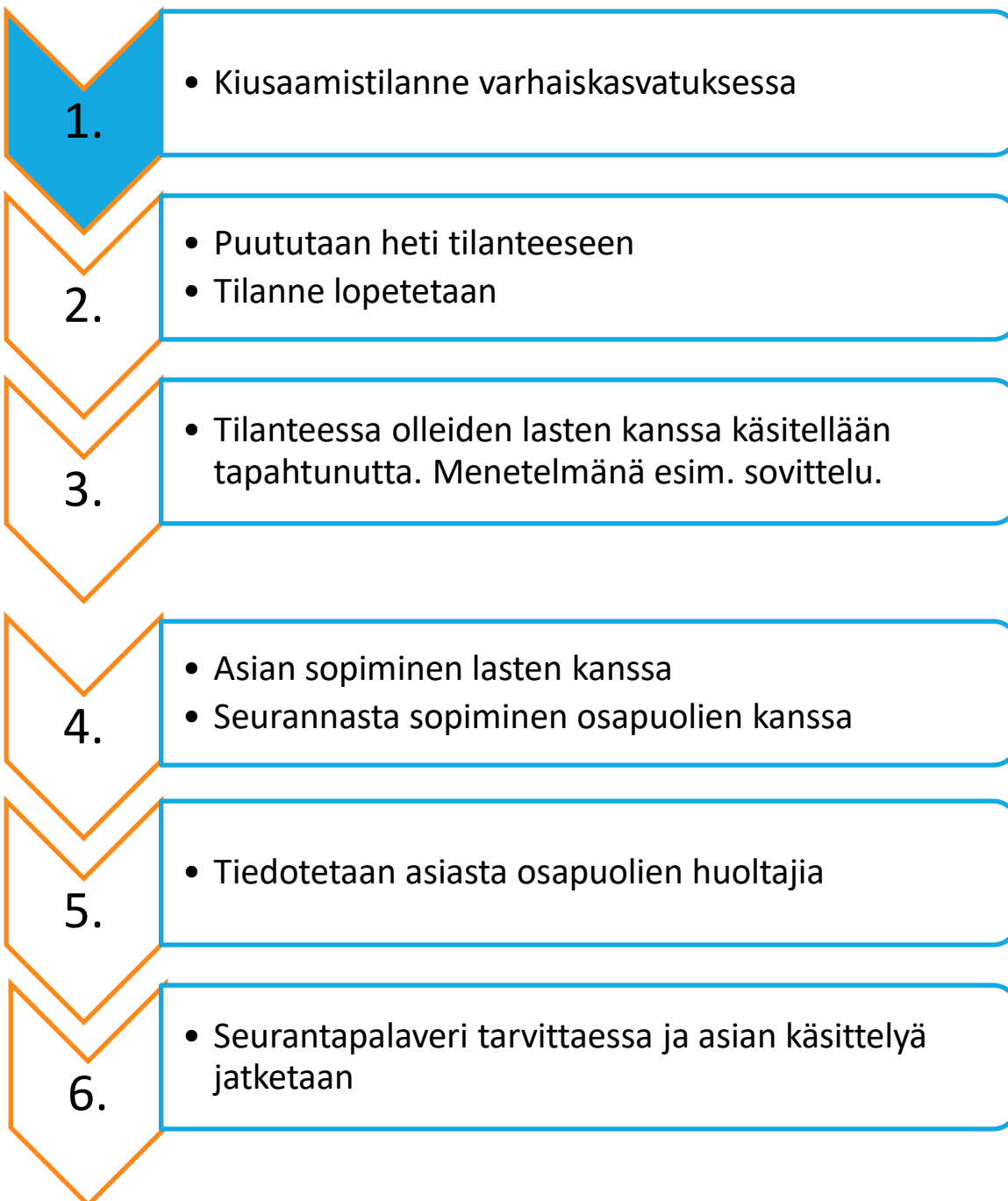
Olemme päivittäin tekemisissä lasten huoltajien kanssa. Yhteistyö huoltajien kanssa on luottamuksellista, avointa ja huoltajia kunnioittavaa. Meihin voi olla yhteydessä monella eri tavalla; päivittäisissä keskusteluissa, Päikyn kautta, soittamalla tai tekstiviestein. Tapaamme huoltajat vasu- ja leops-keskusteluissa lukukausittain.

8. Suunnitelmaan perehdytys ja tiedottaminen (henkilöstö, lapset, huoltajat). Päivitetään ja arvioidaan toimintakauden alussa ja tarvittaessa pm. 1.8.2023

Perehdytys ja tiedottaminen toteutetaan:

- Suunnitelma jaetaan ryhmiin tulosteena luettavaksi.
- Suunnitelmasta keskustellaan lasten kanssa esimerkiksi luodessa ryhmälle sääntöjä.
- Suunnitelmasta tiedotetaan vanhemmille mm. vanhempainillassa ja aina tarvittaessa.
- Suunnitelma luettavissa päiväkodin nettisivulla.

1. Varhaiskasvatuksessa panostetaan hyvään ilmapiiriin ja tuetaan lasten tunne- ja kaveritaitoja, ennaltaehkäistään kiusaamistilanteita.
2. Henkilöstö tunnistaa kiusaamisen eri muodot ja tilanteet. Niihin puututaan aktiivisesti.
3. Varhaiskasvatusyksiköissä käydään vuosittain läpi suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Menetelmiä ja toimintatapoja kehitetään.
4. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina ja niistä tiedotetaan kaikkia asianosaisia.

Kiusaamista koskevat määräykset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Henkilöstöllä on keskeinen rooli joka päivä lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Tunnesäätelyn kehittymistä tuetaan, ja lapsia opetetaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata tai syrjitä, tai aiheuteta vaaraa muille. Lasten vertaisuuhteiden kehittymistä tuetaan. Turvallisuus varmistetaan henkilöstön läsnäololla ja ohjauksella eri tilanteissa, ja kaikissa lapsiryhmissä.

Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti lasten iän ja kehityksen mukaisesti.

Lasten osallisuutta edistetään monin eri tavoin. Lasten ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista kehittyy osallisuuden kautta. Lasten sensitiivinen kohtaaminen ja myönteinen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta vahvistavat osallisuutta. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista, ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen työ (OPH)**VASU:**

Varhaiskasvatuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaisuuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Varhaiskasvatus edellyttää toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasiat hallitsevaa henkilöstöä.

ESIOPS:

Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaisuuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja

[Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi \(OKM\)](#)

Eri hallinnonalojen toimista koostuvan ohjelman taustalla ovat hallitusohjelman kirjaukset mm. syrjimättömyydestä sekä jokaisen lapsen ja nuoren oikeudesta koskemattomuuteen. Tavoitteena on, että kenenkään ei tarvitse kokea kiusaamista, häirintää, väkivaltaa tai sosiaalista syrjintää koulussa tai oppilaitoksissa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on osa toimenpideohjelmaa.

Kiusaamisen ehkäiseminen varhaiskasvatuksessa (MLL sivulta kopioitu)

Päiväkodeissa kiusaaminen on arkipäivää, mutta ilmiötä ei aina tunnisteta kiusaamiseksi. Kiusaamiseen ei ole kiinnitetty aina riittävästi huomioita tai siitä ei ole käytetty kiusaamisen käsitettä. Alle kouluikäisten lasten vuorovaikutustaidot ovat vasta kehittymässä, eivätkä lapset vielä ole omaksuneet kiusaajan tai kiusatun toimintatapoja. Pitkään jatkuessaan kiusaaminen voi johtaa sosiaaliseen syrjäytymiseen. Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäistään vaikuttamalla lapsiryhmän toimintaan, luomalla turvallinen ilmapiiri ryhmään sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja.

Kiusaamisen ehkäisy perustuu aikuisen omien asenteiden tarkistamiseen, omaan suhtautumiseen jokaiseen lapseen, lapsiryhmään ja työyhteisöön sekä ymmärrykseen siitä, että aikuinen itse vaikuttaa ilmiön olemassaoloon. Aikuisen toiminta ja valinnat voivat ylläpitää kiusaamistilanteiden jatkumista ja mahdollistaa niiden syntymistä. Aikuisen tehtävä on kantaa vastuu kiusaamistilanteista, niihin puuttumisesta sekä ennaltaehkäisystä.

Varhaiskasvatusyksikkö ratkaisee itse, mitkä keinot ovat tehokkaita

Kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista on vaikea ohjeistaa ulkopuolelta, sen sijaan päivähoitoyksikön on itse ratkaistava, millaiset keinot sillä hetkellä juuri nyt siellä olevien lasten kanssa olisivat tehokkaita. Kiusaamisen ehkäisy tulisikin nähdä osana arjen pedagogiikkaa, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan

[MLL Mielenlukutaitoa www.pdf](#)

Päiväkotirauha on lapsia ja vanhempia osallistava kiusaamisen vastainen toimintatapa, jota päiväkotit voi soveltaa omassa yksikössään tai ryhmässään omien tarpeiden mukaan. Päiväkotirauhan tavoitteena on vahvistaa lasten, vanhempien ja kasvattajien yhteistyötä ja osallisuutta hyvän kasvuympäristön luomisessa. Ideana on antaa tilaa lasten omalle suunnittelulle ja tekemiselle sekä pohtia niin aikuisten kesken kuin yhdessä lasten kanssa, millaisista asioista muodostuu kaikille mukava ja turvallinen ryhmä.

Päiväkotirauhan suunnittelu voi auttaa tekemään näkyväksi päiväkodissa jo toteutettavia tuttuja, konkreettisia asioita, jotka edistävät turvallista, myönteistä ilmapiiriä ja osallisuutta. Päivä. Ideoita kysytään lapsilta ja osallistavia teemoja voi olla myös useita vuoden aikana. [Päiväkotirauha - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](#)

PIKI-toimintamallin avulla tunnistetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Tavoitteena on vahvistaa erityisesti lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. [PIKI-toimintamalli \(pikitoimintamalli.fi\)](#) Ymmärrystä [huoltajille](#) ja kasvattajille: [Tunne lapsiryhmäsi](#)

Folkhälsan: Inspiraatioksi tarkoitettu materiaali on suunnattu päiväkotien henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja muille kiusaamisen vastaisesta työstä kiinnostuneille. Materiaalin tavoitteena on tukea lapsen kaverisuhteita, ohjata ja opettaa lasta muodostamaan merkityksellisiä suhteita eri tavoin samanikäisiin lapsiin sekä vahvistaa positiivisia edellytyksiä lapsiryhmässä.

[MiniVerso varhaiskasvatukseen](#)

MiniVerso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ristiriitatilanteissa.

Opas lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen ja toimintamalli kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyyn. [Linkki Pirkanmaan LAPE](#)

Kiusaamisen ehkäisy on kirjattu varhaiskasvatuslakiin. Lasta tulee lain mukaan suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

– Varhaiskasvatuksessa opitaan toimimaan ryhmässä ja ottamaan toiset huomioon. On tärkeää, että päiväkodissa puututaan kiusaamisen ensimmäisiin merkkeihin. Päiväkodin tulee olla lapselle turvallinen ympäristö, jossa ketään ei kiusata eikä kukaan opi kiusaajaksi. Henkilöstöllä on yksiselitteinen velvollisuus ehkäistä häirintää ja kiusaamista sekä puuttua siihen.

Varhaiskasvatus on keskeinen toimintaympäristö, jossa lapsi ensimmäistä kertaa harjoittelee toimimista vertaisten kanssa ryhmässä. Tutkimuksissa kiusaaminen usein määritellään seuraavasti: ”Kiusaamista on se, kun yhdelle ja samalle oppilaalle aiheutetaan toistuvasti vahinkoa ja/tai pahaa mieltä. Tekijöinä on joku tai jotkut, joita vastaan kiusatun on vaikea puolustautua.” (Olweus, 1993; Salmivalli, 2010).

Uutinen 26.1.2023 <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/uusi-sivusto-tarjoaa-ohjeita-ja-tyokaluja-kiusaamisen-hairinnan-syrjinnan-ja>

Linkki suoraan Opetushallituksen YouTube-soittolistalle Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen

https://www.youtube.com/watch?v=ZAwgilJzxQ&list=PLsBm4tVhWD2E_CtDxK87_03Bhf73JnU9y